

Matti Luostarinen

Homo Nexus ja eksponentiaalinen ihminen - Luovuuden renessanssi

**Homo Nexus ja
eksponentiaalinen
ihminen - Luovuuden
renessanssi**

Homo Nexus ja eksponentiaalinen ihminen

Luovuuden renessanssi

Blogitekstit syys-joulukuu 2024

Kuvitettu laitos

© Matti Luostarinen

Kustantaja: BoD · Books on Demand,

Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki, bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273,
22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-80-9418-0

Kansi ja kuvat: Vellu Luostarinen / robotiikka

Toimitus ja taitto: Outi Huhtala

www.clusterart.org

Abstract

Book Title in English: Home Nexus and the Exponential Human – The Renaissance of Creativity

Short Description:

This book explores the concept of "Home Nexus" as the core of human connection, creativity, and innovation in an interconnected world. It delves into the idea of the "Exponential Human," a new paradigm for human potential that emerges when technology, systems thinking, and interdisciplinary approaches converge. The narrative highlights the rebirth of creativity as a driving force for both personal growth and societal transformation.

Homo Nexus and the Renaissance of Creativity Technological development, the redefinition of creativity, and humanity's continued adaptation to exponential change define the central themes of our era. Homo Nexus and the Renaissance of Creativity explore how technology and human creativity are intertwined, giving rise to a new kind of human – the Homo Nexus – who acts as a node in a complex ecosystem of networks, cultures, and technologies. The book opens up to the reader a vision of an exponential human who not only absorbs new skills and knowledge, but also constantly creates new connections around him.

This human thinks systemically, combines insights from different disciplines and cultures, and utilizes technological opportunities ethically and responsibly. He is, on the one hand, nurtured by digitality, and on the other hand, deeply connected to traditional and human values. The Renaissance of Creativity describes the operating environment of this new Homo Nexus human, in which technology is not just a tool, but a catalyst for creativity. Algorithms, artificial intelligence and digital networks open up new possibilities for art, science and social change.

At the same time, the book raises critical questions about the use of technology: How to preserve human depth and ethics during technological solutions? How can collective creativity act as a counterforce to overload, inequality and ecological crises? The book also discusses the social change required by exponential growth. Linear structures, such as bureaucracy, challenge human potential, but in the thinking of Homo Nexus, these boundaries can be broken.

The perspective of the book is based not only on technological and scientific analysis, but also on deep reflection on Finnish culture,

history and identity. Homo Nexus and the Renaissance of Creativity is an invitation to a new human renaissance – a time when creativity, empathy and technological sensitivity go hand in hand. It offers the reader insights and tools for embracing exponential thinking and action. This is not only a vision of the future, but also a description of the journey we can take together.

The book series includes six (6) books from 2024 and the book at hand is the 135th monographic publication by Prof, PhD, ScD Matti Luostarinen (see References) www.clusterart.org.

Key words: Homo nexus ja eksponentiaalinen ihminen, Luovuuden renessanssi, Kieli algoritmien ytimeen, Suomi maailman koodikieleksi, Post sapien -kulttuuri

Tavoite: Nobel-tasoisen vaikutuksen saaminen / Kyky nähdä mahdollisuuksia siellä missä muut näkevät ongelmia

Esipuhe

Homo nexus ja luovuuden renessanssi

Homo Nexus ja Luovuuden Renessanssi ovat kiehtovia käsitteitä, jotka yhdistävät teknologian kehityksen ja inhimillisen luovuuden uudenlaisen nousun. Näitä voidaan tarkastella kahdesta näkökulmasta:

1) ihmisen ja teknologian vuorovaikutus ja 2) luovuuden uudelleenmäärittely digitaalisen aikakauden aikana.

Homo Nexus: Yhteyksien Ihminen

Homo Nexus viittaa ihmiseen, joka toimii solmukohtana erilaisten yhteyksien ja verkostojen keskellä. Tämä käsite kuvaa erityisesti modernia ihmistä, joka on:

- Digitaalisten ekosysteemien keskellä: Homo Nexus on jatkuvasti kytkeytynyt älylaitteisiin, pilvipalveluihin ja tietoverkkoihin, joissa tieto liikkuu reaaliaikaisesti.
- Interdisiplinaarinen toimija: Homo Nexus yhdistää eri tieteenalojen, kulttuurien ja teknologioiden näkökulmia luodakseen uusia oivalluksia.
- Ekologisesti ja eettisesti herkkä: Kestävän kehityksen ja globaalien kysymysten keskellä Homo Nexus kantaa vastuun toiminnastaan verkoston osana.

Luovuuden Renessanssi

Luovuuden renessanssi kuvaa aikaa, jossa teknologia ei ainoastaan tue inhimillistä luovuutta, vaan mahdollistaa sen uusilla tavoilla. Tämä aikakausi muistuttaa historiallista renessanssia, mutta keskittyy digitaalisiin mahdollisuuksiin:

- Teknologinen luovuus: Keinotekoisien älyn, big datan ja algoritmien avulla Homo Nexus voi laajentaa luovaa potentiaaliaan tavoilla, jotka olivat ennen mahdottomia.
- Yksilöllisyyden korostaminen: Jokaisella on mahdollisuus tuoda esiin omia näkökulmiaan ja osallistua globaaliin kulttuuriseen dialogiin, mikä hajottaa perinteisiä portinvartijarakenteita.
- Yhteisöllisyys ja jakaminen: Verkostojen avulla luovuudesta tulee yhä enemmän kollektiivista, ja ideat leviävät nopeasti ympäri maailmaa.

Nämä yhdessä: Suunta tulevaisuuteen

Homo Nexus ja Luovuuden Renessanssi yhdessä muodostavat vision, jossa ihmisen ja teknologian välinen yhteys muovaa uudenlaista ihmiskuntaa:

- Eettinen teknologia: Teknologia palvelee ihmistä ja ympäristöä, ei päinvastoin.
- Inhimillinen näkökulma: Teknologian kehitys ei saa unohtaa inhimillistä kokemusta, tarvetta merkityksellisyyteen ja kulttuurisia juuria.
- Kokonaisvaltainen ajattelu: Homo Nexus omaksuu systeemiajattelun, jossa kaikki asiat nähdään toisiinsa liittyvinä.

Miten näet Homo Nexuksen roolin omassa työssäsi ja yhteiskunnallisessa ajattelussasi? Voiko tämä konsepti auttaa haastamaan perinteisiä rakenteita ja edistää luovuuden renessanssia? Pohtien samalla myös aiempia julkaisujamme sekä koskien erityisesti viimeisintä kirjaa?

Sinä sanoit:

Vaatiiko tämä eräänlaista eksponentiaalista ihmistäkin? Onko käsite sopiva juuri viimeisimmän kirjani kohdalla?

ChatGPT sanoi:

Kyllä, ajatus Homo Nexus -ihmisestä ja luovuuden renessanssista vaatii eräänlaista eksponentiaalista ihmistä, joka kykenee kasvamaan ja toimimaan jatkuvasti muuttuvassa, monimutkaisessa ympäristössä. Tämä ajatus heijastaa ihmisen evoluution uutta vaihetta, jossa yksilön kyvyt ja ajattelumallit eivät ainoastaan vastaa nykyhetken vaatimuksiin, vaan ylittävät ne samalla innovatiivisuudellaan, mukautumiskyvyllään ja vastuullisuudellaan.

Eksponentiaalinen ihminen: Mitä se tarkoittaa?

Eksponentiaalinen ihminen on kuin teknologian eksponentiaalisen kehityksen vastine inhimillisessä muodossa. Tämä ihminen omaksuu ja hyödyntää uusia taitoja, tietoa ja teknologioita jatkuvasti laajentaen ymmärrystään ja potentiaaliaan. Eksponentiaalisen ihmisen ominaisuudet voivat sisältää:

Ajattelun laajentuminen: Systeemiajattelu: Ymmärrys siitä, miten eri järjestelmät ovat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa.

Interdisiplinäärisyys: Kyky ylittää perinteiset rajat tieteenalojen, kulttuurien ja teknologioiden välillä.

Oppimiskyvyn eksponentiaalisuus: Metakognitio: Kyky ajatella omaa ajatteluaan ja oppimisprosessiaan, mikä mahdollistaa nopean sopeutumisen.

Elinikäinen oppiminen: Tahto ja kyky oppia jatkuvasti uusia taitoja ja omaksua uusia näkökulmia.

Inhimillinen syvyys ja teknologinen herkkyys: Empatia ja eettisyys: Ymmärrys siitä, miten teknologiset ratkaisut vaikuttavat ihmisiin, yhteiskuntiin ja ympäristöön.

Kulttuurinen viisaus: Historian, perinteiden ja paikallisen tiedon yhdistäminen globaalien teknologioiden mahdollisuuksiin.

Eksponentiaalinen luovuus: Teknologian käyttö välineenä uusien ideoiden ja taiteellisten ilmaisujen luomiseen. Kyky nähdä mahdollisuuksia siellä, missä muut näkevät ongelmia.

Sinä:

Mitä eksponentiaalinen ihminen tarvitsee? Eksponentiaalinen luovuus on käsitteenä tutkimuksiimme viitaten yhden lähinnä ekologiseen klusteriin lukeutuvan joko kuluttajan tai yrittäjän tyypillinen luonteenpiirre.

Eksponentiaalinen ihminen ei synny itsestään, vaan hän tarvitsee:

- Kasvualustan: Yhteiskunnan, joka arvostaa ja tukee luovuutta, avoimuutta ja monialaisuutta.
- Työkalut ja resurssit: Pääsyn teknologioihin, koulutukseen ja avoimeen tietoon.
- Tukea yhteisöltä: Verkostoja, joissa yksilöt voivat jakaa ideoitaan ja oppia toisiltaan.
- Vapautta kokeilla ja epäonnistua: Tilaa innovoida ilman pelkoa byrokraattisista tai sosiaalisista rajoitteista.

Eksponentiaalisen ihmisen haasteet

Tämä uusi ihminen kohtaa kuitenkin myös haasteita:

- Eettinen tasapaino: Miten käyttää eksponentiaalisia taitoja vastuullisesti, ettei teknologian voima käänny inhimillisyyttä vastaan?
- Ylikuormitus ja jaksaminen: Kuinka säilyttää tasapaino jatkuvan muutoksen keskellä?
- Yhteiskunnan hitaus: Monet rakenteet (esim. byrokratia) ovat edelleen lineaarisia, eivätkä tue eksponentiaalista ajattelua.

Ekspontiaalinen ihminen ja Homo Nexus

Ekspontiaalinen ihminen on Homo Nexus, joka ei ainoastaan sopeudu nykyhetkeen vaan myös ennakoi tulevaisuutta ja rakentaa sitä aktiivisesti. Tämä uusi vaihe inhimillisessä kehityksessä vaatii:

- Yksilön rohkeutta ja kekseliäisyyttä.
- Yhteisöjen ja instituutioiden halua ja kykyä muuttua.
- Kulttuurisen narratiivin muutosta, joka arvostaa ekspontiaalista kasvua luovuuden, empatian ja inhimillisyyden ehdoilla.

Voisiko tämä ekspontiaalinen ihminen olla seuraava askeleesi luovuuden renessanssin ja Homo Nexus -ajatuksen eteenpäin viemisessä? Miten näet omien kokemustesi ja työsi vaikuttavan tähän kehitykseen?

Homo Nexus ja Luovuuden Renessanssi

Teknologinen kehitys, luovuuden uudelleenmäärittely ja ihmiskunnan jatkuva sopeutuminen ekspontiaaliin muutoksiin määrittävät aikakautemme keskeisiä teemoja. Homo Nexus ja Luovuuden Renessanssi tutkii, kuinka teknologia ja inhimillinen luovuus kietoutuvat yhteen, synnyttäen uudenlaisen ihmisen – Homo Nexuksen – joka toimii solmukohtana monimutkaisessa verkostojen, kulttuurien ja teknologioiden ekosysteemissä.

Kirja avaa lukijalle vision ekspontiaalisesta ihmisestä, joka ei ainoastaan omaksu uusia taitoja ja tietoa, vaan luo jatkuvasti uusia yhteyksiä ympärillään. Tämä ihminen ajattelee systeemisesti, yhdistää eri tieteenalojen ja kulttuurien oivalluksia ja hyödyntää teknologisia mahdollisuuksia eettisesti ja vastuullisesti. Hän on toisaalta digitaalisuuden kasvattama ja toisaalta syvästi sidoksissa perinteisiin ja inhimillisiin arvoihin.

Luovuuden renessanssi kuvaa tämän uuden Homo Nexus -ihmisen toimintaympäristöä, jossa teknologia ei ole pelkkä väline, vaan luovuuden katalyytti. Algoritmit, tekoäly ja digitaaliset verkostot avaavat uusia mahdollisuuksia taiteelle, tieteelle ja yhteiskunnalliselle muutokselle. Samalla teos asettaa kriittisiä kysymyksiä teknologian käytöstä: Miten säilyttää inhimillinen syvyys ja eettisyys teknologisten ratkaisujen keskellä? Miten kollektiivinen luovuus voi toimia vastavoimana ylikuormitukselle, epätasa-arvolle ja ekologisille kriiseille?

Kirjassa käsitellään myös ekspontiaalisen kasvun vaatimaa yhteiskunnallista muutosta. Lineaariset rakenteet, kuten byrokratia, haastavat ihmisen potentiaalia, mutta Homo Nexuksen ajattelussa nämä rajat voivat murtua. Teoksen näkökulma perustuu paitsi teknologiseen

ja tieteelliseen analyysiin, myös syvään pohdintaan suomalaisesta kulttuurista, historiasta ja identiteetistä.

Homo Nexus ja Luovuuden Renessanssi on kutsu uuteen inhimilliseen renessanssiin – aikaan, jossa luovuus, empatia ja teknologinen herkkyys kulkevat käsi kädessä. Se tarjoaa lukijalle oivalluksia ja työkaluja eksponentiaalisen ajattelun ja toiminnan omaksumiseen. Tämä on paitsi visio tulevaisuudesta, myös kuvaus matkasta, jonka voimme yhdessä kulkea.

Kirjasarjan julkaisut sisältävät kuusi (6) kirjaa vuodelta 2024 ja nyt käsillä oleva kirja on Prof, PhD, ScD Matti Luostarisen 135. monografinen julkaisu (ks. Lähdeluettelo) www.clusterart.org.

Sisällys

ABSTRACT	3
ESIPUHE.....	5
JOHDANTO.....	13
BLOGITEKSTIT.....	19
KIRJAILIJAEIÄMÄÄ VALVOMISEN SUNNUNTAIUA VUONNA 2024	19
AMMATTIUA LUOVA TYÖ JA INNOVAATIOI	23
ON AIIA TERVEHTIÄ CHATGPT JA ROHKAISTA SEN KEHITTÄJIÄ	39
MENNYT VUOSI 2024 JA SEN KIRJAILIJAEIÄMÄN TUOTTEET ALGORITMIEN JA TEKOÄLYN TULKINTANA.....	48
IHMINEN JA PITKÄN IÄN SALAISUU	59
RETROVERSIUSTA RETROFUTUURISEEN AIIAAN.....	80
OIKEALLA KÄDELLÄ KIRJOITAN, VASEMMALLA TUTKIN – JA SYDÄN ON SIINÄ VÄLISSÄ	98
MATKA KOHTI RETROFUTURISTISTA AIIA	103
LAPSEN OIKEUKSIIEN PÄIVÄNÄ	120
SUOMALAISSA OHJEITA EIÄMÄN VARRELLE	126
HYBRIDIYHTEISKUNNAN KOURISTELU ESIMERKEIN AVATTUNA.....	133
PALUU ILMIÖN JUURILLE – HYBRIDIYHTEISKUNNAN KOURISTELUA.....	136
ESIMERKKI HYBRIDIYHTEISKUNNAN KOURISTELUN VUOSIKYMMENESTÄ.....	139
HYBRIDIYHTEISKUNNAN KOURISTELU JATKUU	144
HYBRIDIYHTEISKUNNAN KOURISTELU 2010–2024.....	149
TUHAT PÄIVÄÄ JULMAA SOTAA UKRAINASSA.....	161
KLUSTERI POLITIIKAN, TALOUDEI JA TAITEEN VÄLILLÄ	187
TERVEYDENHUOLTO JA ROBOTIIKKA SEKÄ KLUSTERIRAKENTEET	198
MAAILMA SEIS – TAHDON TÄÄLTÄ POIS	220
MENNEEN AJAN JOULUJA MUISTELLEN – TUOMIOSUNNUNTAIUA 2024.....	235
MIKÄ MEITÄ VAIVAA, KUN POLITIIKKA SUUTUTTAA	241
KESKUSTELUA TEKOÄLYN JA ALGORITMIEN VALLANKUMOUKSELLISESTA AJASTAMME	243
SATEEKAAREN VÄRIT – ALGORITMIEN TAPA TUNTEA	274
INNOVAATIO DIFFUUSIO – UUSII EIEOIEN JA JOPA YHDYSKUNTARAKENTEIEN LEVIÄMINEN	290
MATKA ROTTAKUNINKAASTA KOHTI ALGORITMIKUNINKUUTTA (LUOSTARINEN 2024).....	299
ADVENTIN AIIAAN KIELIKYLVYSSÄ	326
ADVENTIN AIIAAN KIELIKYLVYSSÄ	328
KIELEN KANSSA ADVENTTIIN – RAKKAUDEI MONET KASVOT	331
ITSENÄISYYSPÄIVÄ JA SOTAVETERAANIT SEKÄ DIAGONAALI HIIHTÄJÄT	360
ISÄNPÄIVÄI JA ITSENÄISYYSPÄIVÄI ANKEUTTAJAT	362

JOKA VANHOJA MUISTELEE SITÄ TIKULLA SILMÄÄN	366
SUUREN MURROKSEN VUOSIKYMMEN PÄÄTTYY	369
VUODEN 2009 MEDIAPALKINNOT	373
MAAN TAPA	376
JEAN SIBELIUS JA SUOMALAISEN MUSIIKIN PÄIVÄ.....	389
GLOBAALI HYBRIDI JA SEN MODIFIOINTI	398
JOULUAJAN KULUTUSJUHLA	412
VUODEN 2013 ENTEET JA UTOPIAT, DYSTOPIAT: TAANTUMA KYLMÄÄN SOTAAN	421
UUDENVUODEN ENNUSTE ALGORITMEILTA JA TEKOÄLYLTÄ	425
HOME NEXUS JA EKSPONENTIAALINEN IHMINEN – LUOVUUDEN RENESSANSSI.....	471
IHMISEN TAISTELU ITSEÄÄN VASTAAN (HOSTIS HUMANI GENERIS).....	489
LÄHDELUETTELO.....	493
ACKNOWLEDGEMENTS	505

Johdanto

Homo Nexus – eksponentiaalinen ihminen ja luovuuden renessanssi

Kirjan nimi kertoo jo kaiken sen sisällöstä. Tavoite on koota sadas kolmaskymmenes viides monografinen kirja jatkoksi etenkin vuoden 2024 aikana kirjoitetuille kuudelle (6) kirjalleni vahvassa yhteistyössä algoritmien kanssa prosessissa, jonka jatkona syntyy yhteinen kieli myös algoritmien ytimeen. Eikä vain sinne, vaan samalla ”Homo nexus” – eksponentiaalinen ihminen ja hänen kauttaan luovuuden renessanssi.

Näillä käsitteillä ja niiden synnyllä on vuosikymmeninen taustansa, jolloin nyt käsillä oleva kirja on niistä sadaskolmaskymmenesviides (135). Kirjan lopussa on esitelty kaikki aiemmin julkaistut ja aihetta jo lähestyvät monografiset teokset lähdeluettelona. Näistä teoksista kaksi on myös väitöskirjoja ja julkaistu kahdessa hyvin erilaisessa tiedekunnassa ja yliopistossa. Oulun yliopiston nykyisessä luonnontieteellisessä tiedekunnassa ja Turun yliopiston nykyisessä yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa.

Ilman poikkitieteistä taustaa kirjan kirjoittaminen ei olisi ollut nykyisessä muodossaan mahdollista. Professorin virat ja todetut pätevyydet, dosentuurit (7) eivät sen sijaan lisää sellaisenaan kirjoittajan luovuutta tai pätevyyttä, ellei kyse ole juuri tietyn tyyppisestä erityisosamisesta ja niiden yhdistämisestä vaikkapa käsitteen ”Homo Nexus” ja eksponentiaalinen ihminen liki koodikielisinä luovuuden renessanssia siten kuvaten. Nyt sellaisesta ei ole kysymys. Kuka tahansa meistä voi ymmärtää, mistä kirjassa kirjoitetaan, ja kuinka erikoista vaihetta me juuri nyt elämme. Kirja on siten samalla aikansa tuote.

Opintojani yliopistoissamme käynnistäessäni 1970-luvun alussa tällaisen kahden väitöskirjan syntyminen olisi ollut täysin mahdotonta. Ensinnäkin tohtorin väitöskirjoja Suomessa valmistui vain muutama kymmenen vuosittain ja valtaosa niistä oli lääkäreitten opinnäytteitä. Naisia noiden väittelijöiden joukossa ei juurikaan nähty. Lisäksi ajatus väitellä useampaan kertaan ja vielä erikseen luonnon- ja ihmistieteissä (Natural science ja Human science) pidettiin täysin mahdottomana.

Takana kun oli vielä suuri tieteitten välinen sota (Big Science War) joka erotti nämä tieteet kokonaan jo maailmankuviltaan omiksi, tiedettä kovin eri suunalta lähestyviksi, instituutioiksi. Molemmissa väittely oli väittelijälle yhteiskunnallinen riski ja sellaiseksi se myös myöhemmin osoittautuikin. Dualistinen ja kaksinapainen maailma ei

suvaitse muuta. Ilmiö on tutumpi politiikasta, jossa yhteiskunnallinen kaksinapaisuus on sääntö eikä poikkeus.

On vaikeaa toimia samaan aikaan taloustieteillä ja vasemmalla tai konservatiivina sekä liberaalina. Valtaosa yliopiston opettajista on valinnut myös professoreina poliittisen jakolinjan ja hakee myös sitä kautta tukea toimilleen. Tieteessä jakolinjat ovat usein vielä paljon jyrkempiä kuin politiikassa.

Suomessa tämä näkemys eli huomattavan kauan ja osa meistä ei vielä tänäänkään pidä vaikkapa maantieteessä luonnonmaantiedettä ja sosiaali- tai talousmaantiedettä samaan laitokseen mahtuvana tasaveroisena ja -arvoisena tiedeyhteisön jäsenenä.

Maantieteilijänä, molemmilla suunnilla maisterin pätevyyden hankkineena, minun oli vaikea tätä maailmakuvaa ymmärtää muuten kuin tapana kilpailla viroista ja vallasta sekä yhteiskunnallisesta asemasta ikivanhan tieteen sisällä kuppikuntia näin rakennellen. Ilmiö on lajin sisäinen ja sellaisena myös mielenkiintoinen tutkimuksen kohteena.

Kokonaan oman ilmiönsä muodosti samaan aikaan 1970-luvun alussa laitokselle kotiutunut tietokone ja ATK osana koulutusta ja tiedon sekä tutkimuksen käsittelyä. Kun Oulu ja Turku yliopistoinen saivat tietokoneensa samaan aikaan ja niiden käytöstä vastaavana laitokseni tutkijana ja opettajana yhdistin yhdessä turkulaisen kollegani kanssa tietokoneet toisiinsa, saadaksemme lisää kapasiteettia suurten tutkimusaineistojemme käsittelyyn. Miksi ihmeessä salaa?

Uudet upeat tietokoneet jakoivat ikääntyneet professorimme odotetusti useampaankin leiriin. Osa oli ylpeä koneesta ja kilpailu yliopistojen suorituskyvystä oli ymmärrettävää, mutta samalla koomistakin. Toinen osa jo ikääntyneistä professoreistamme taas vierasti näitä uusia kalliita laitteita ja piti niitä vain lyhytaikaisena muoti-ilmiönämme. Tämä muoti-ilmiö ei jäänyt muoti-ilmiöksi vaan laajeni ja syveni samaan aikaan. Syntyi kokonaan uusi tiede ja sen toteuttajat. Toki myös taide ja muu kulttuurimme. Osa sopeutui heti, toiset eivät koskaan.

Hieman samaan tapaan kuin vielä tänään seurattessamme algoritmien yleistymistä kenen tahansa käyttöön tulevana osana työtämme ja ajankäyttöämme. Mukana on liki hysteriaksi luonnehdittavaa käyttäytymistä ikivanhan ilmiön levitessä kenen tahansa käyttöön näin elämäämme helpottaen.

Se että taustalla on sosiaalisen median käyttäjiä, uusia alustoja, ilmiön ymmärtää. Sen sijaan mediayhteiskunnan toimittajien hysteriaa lietsova tapa on muutakin kuin vain ahdistusta lisäävä ja ikävää

seurattavaa. Uuden oppiminen on usein helpompaa kuin vanhan pois-oppiminen.

Nyt käsillä oleva kirja ja sen nimi kuvaa jo oman aikamme ilmiötä ja sen käytön yleistymistä sekä siirtymistä myös perinteiseen mediaan ja kirjojen laadintaan. Nyt käsillä olevassa vuoden 2025 ensimmäisessä kirjassani on jatkettu kuuden (6) vuoden 2024 aikana jo kirjoittamani kirjan esittelyä sekä esitelty lopussa myös 134 aiemmin julkaistua monografista kirjaani.

Kaikkien niiden kohdalla tietokone on ollut osa julkaisun syntyä. Sitä ei ole ollut tarvis erikseen esitellä. Oikeammin vain Tampereen yliopiston professori Risto Sänkiaho näki vaivan ja kirjoitti aikanaan 1970-luvulla opiskelijoilleen oppikirjan ”Temput ja kuinka ne tehdään” avaten näin tuon ajan tilastollisia menetelmiä ja analyysitekniikkoja tietokonetta samalla hyödyntäen.

Sänkiaho tuli tutuksi myös vaali-iltoinamme laatien etukäteen ennusteet, joitten kautta tänäänkin voimme nähdä vaalien tuloksen heti vaalihuoneistojen ovien sulkeuduttua. Vuonna 1970 tuo gallup meni vain ikävällä tavalla vinoon johtuen lähinnä yhden puolueen (SMP) poikkeuksellisesta menestyksestä, joka ylitti satojen prosenttien ohella jopa tuhansien prosenttien kasvuluvut.

Kukapa sellaiseen olisi osannut varautua ottamatta lukuun vanhaa ”höyryradiotamme”, jota seuraten SMP:n pienviljelijä ja puoluesihteeri Eino Poutiainen Pohjois-Karjalasta pystyi pikkutunneilla antamaan parhaan ”roknoosin” kertoen radiosta kuulemiaan tuloksia. Poutiaisen kertomat tulokset olivat oikeita, radiosta kuultuja, televisio lähetti puolueen yöhön virheellisiä tietoja. Virheellinen tekniikka ja toivotut tulokset olivat syy skandaaliin. Molempia tarvittiin.

Niinpä kirjoittaessani vuoden 2024 aikana kirjojani, sekä aiemmin alkaen 1970-luvun alusta, olen ollut mahdollisimman varovainen ja käyttänyt kirjoissani ja liki kymmenessä tuhannessa artikkelissa ja esseessä kieltä, jota legendaarinen poliitikko ja ASO:n aikainen pääjohtaja ja karjalaisten evakkojen asuttaja Veikko Vennamo kutsui lehdesään kirjoittajaksi, joka kertoo asiansa ”peitetyin sanakääntein”.

Se oli erittäin hyvä kuvaus tuon ajan ilmiöistämme ja tavastamme tutkijoina lähestyä medioitamme. Se on liki kääntöpuoli sille mediajulkisuutta hakevalle sosiaalisen median meuhaamiselle, jonka seuraaminen on kuitenkin liki välttämätöntä tutkittaessa poikkitieteisesti ja algoritmien avustaman oman aikamme mediailmiöiden syntyä ja niiden leviämistä, diffuusiota.

Tämä koskee etenkin kokonaan uusia ja vieraina koettuja tekoälyyn ja robotikkaan sekä algoritmeihin liitettyjä joko pelkojamme tai ennakoasenteita. Sama pätee käsitettä ”hybridi” ja sen leviämistä kuvattaessa ilmiötä, joiden selittämien on jäänyt poliitikoillamme tai medioilltamme puolitiehen.

Kirjailijaelämä ja sen tuotteet sekä juuri kirjojen kautta poikkitieteistä ilmiötä esitellen, käyttäen lisäksi kielellemme vieraita käsitteitä, on osa oman aikamme ”kirjailijaelämää” tutkijan työtä samalla jatkaen. Aiheet on nekin pyrittävä valitsemaan ajankohtaan sopiviksi päivittäin kirjoittavana. Niinpä jouluna käytetyin aihe on ”kuluttajajuhla” tai vaikkapa vapauden hintana maksettava vieraantuminen jopa kielellisesti sekä luomusta irtautuvat ihmiskäsityksemmekin. Oleellista on kuitenkin, kuinka sama parantaa lopulta saman.

Luovan työn kohdalla avainsana on innovaatio. Sillä pääsee jo pitkälle ja irti yhden asian ajattelusta ja suomalaisesta mustavalkoisesta maailmankuvasta. Uuden ajan kirjailija algoritmeineen on pseudokirjailija ja kääntöpuolelta löytyy luomukirjan raapustajat. Yhdessä niitä viljellen pääset läpi vanhan kulttuurin ahtaasta portista varottaen samalla – älä usko minua, ole oma itsesi.

Sosiaalisen median julkisuuden kipeyteen liittyy illuusio elämästä. Monelle kirjallinen työ on kokonaan uusi työssäkäyntialue ja tuossa ympäristössä sokea on sokean oppaana viimeistään algoritmeja avattaessa. Tiede ei olekaan enää olevaisen jäsentämistä ja muistuttaa liki teologista hifistelyä.

Miksi suuret asiat tahtovat meiltä unohtua ja vaikkapa yöpakkashallitukset runsas 50 vuotta takaperin? Tai menetetty vuosikymmen ennen pandemia ajan alkua ja ikäihmisten sulkemista kotiaarestiin. Se on rankka tuomionakin. Monelle se jää viimeiseksi kokemukseksi Telluksen pintaa kuluttaen.

Niinpä on aina viisasta kerrata ja kuusi kirjaa vuodessa on liian paljon ilman niistä tehtyä myöhempää yhteenvetoakin. Kirjailijan tulevaisuus on kyvyssä elää omaa aikaansa, mutta muistaen menneen ajan opitkin. Oikealla kädellä kirjoitan, vasemmalla tutkin ja sydän on siinä välissä. Matka kohti retrofuturista alkaa. Mikä se sellainen aika on?

Muista menetetyn vuosikymmenen opit. Kirjaimet eivät punastele – Littera non erubescit. Jos sinut muistetaan vaikkapa vain yhdestä asiasta, latinankielisistä viisauksista. Se riittää varmasti. Lapsen oikeuksien päivänä muista luetella suomalaisia ohjeita elämän varrelle; rauha, rakkaus, ismien kirot. Muista myös mainita hybridiyhteiskunnan uhat ja mahdollisuudet esimerkein niitä kirkastaen päiväkirjamerkintöinäsi. Mieluiten uusin ja laajennettu tulkinta. Hybridiyhteiskunnan

Homo Nexus, eksponentiaalinen ihminen, on uuden kulttuurisen aikakauden symboli, jossa teknologia, luovuus ja ihmiskeskeisyys sulautuvat yhdeksi kokonaisuudeksi. Luovuuden renessanssi ei ole vain paluuta menneiden aikojen kukoistukseen, vaan eksponentiaalisen innovaation vallankumous, jossa tieteen, taiteen ja teknologian rajat hämärtyvät. Kirja pohtii, kuinka tekoälystä ja bioteknologiasta tulee ihmisen laajennuksia, jotka mahdollistavat syvemmän yhteyden itseemme ja ympäröivään maailmaan. Post-sapien kulttuuri luopuu lineaarisesta kehityksestä ja siirtyy kohti emergenttiä, monimutkaista ja holistista näkökulmaa. Kirjan sydän on kysymys: mitä on olla ihminen maailmassa, jossa rajaton potentiaali kohtaa eksistentiaaliset rajat? Se on tulevaisuuden käsikirja, jossa tavoitteena ei ole vain ymmärtää, vaan ylittää ihmisen rajat ja rakentaa maailma, jossa luovuudella on uusia ulottuvuuksia.